

Kommissorium for fagligt grundlag for styrket indsats for elever med særlige behov i grundskolen, STU og ASF-klasser og andre særligt tilrettelagte klasser på gymnasieområdet

---

Baggrund

I forlængelse af aftale *om at styrke undervisningen for anbragte og udsatte børn og unge* fra marts 2022 skal der etableres et fagligt grundlag for en styrket indsats for børn og unge med særlige behov i grundskolen. Jf. aftale *om flere rettigheder og bedre tilrettelæggelse af STU* fra maj 2022 etableres tilsvarende et fagligt grundlag, der kan understøtte indsatsen relateret til unge i målgruppen for STU. Der etableres desuden et fagligt grundlag for ASF-klasser og andre særligt tilrettelagte klasser på gymnasieområdet.

Der er børn og unge med særlige behov, der ifølge lærerne ikke får den nødvendige støtte i skolen. I 2022 blev en omfattende evaluering af inkluderende læringsmiljøer og specialpædagogisk bistand i folkeskolen offentliggjort. Evalueringen viste bl.a., at der er fokus på at skabe inkluderende læringsmiljøer, men at der fortsat er udfordringer for skolerne. Ca. 11 pct. af eleverne i grundskolen modtager støtte i almenundervisningen, mens ca. 7,5 pct. ifølge lærerne har et uindfriet støttebehov. Derfor kan forældre også opleve, at deres barn ikke får den nødvendige støtte i skolen.

Det er desuden kun ca. 27 pct. af de elever, der afslutter 9. klasse i en specialklasse i en kommunal grundskole, der har en ungdomsuddannelse, inden de fylder 25 år. Mange kommuner rapporterer samtidig om stigende vanskeligheder ved at holde nuværende budgetter, som følge af stigende udgifter til specialundervisning.

Formål

Det er afgørende for regeringen, at alle børn og unge får en god start på livet. Af regeringsgrundlaget ”Ansvar for Danmark” fremgår, at ”*Alle børn skal gives tro på egne evner, livsmod og karakteregenskaber, som sætter dem i stand til at forme deres eget liv såvel som at præge de fællesskaber, de indgår i.*” Heldigvis trives langt de fleste elever i skolen, og de udvikler sig fagligt og alsidigt i skolen og på deres ungdomsuddannelse. Der er dog også en stigende andel af elever, som har behov for indsatser, støtte eller specialundervisning for at komme godt igennem deres skolegang.

Ingen børn og unge skal efterlades uden fremtidsperspektiver. Elever med særlige behov skal mødes af undervisning af en høj kvalitet og med den nødvendige specialisering – uanset hvor i landet de bor. Derfor etableres et fagligt grundlag for en styrket indsats for elever med særlige behov i regi af undervisningsområdet.

Indholdet af det faglige grundlag

Det faglige grundlag skal identificere udfordringer og mulige løsninger til, hvordan staten, kommuner og skoler bedre kan arbejde med, at elever med særlige behov får indsatser eller tilbud i regi af undervisningsområdet, der modsvarer deres behov. Det faglige grundlag skal endvidere konsolidere relevant viden om indsatser og tilbud samt om målgruppens forskellige undervisningsbehov og deltagelsesmuligheder i fællesskaber. Grundlaget skal dermed bidrage til at skabe et robust vidensgrundlag for praksis ift. valg og prioriteringer i den løbende planlægning af både almen- og specialundervisningsområdet. Det faglige grundlag omfatter grundskolen, herunder fritidstilbud, STU og ASF-klasser og andre særligt tilrettelagte klasser på gymnasieområdet. Der lægges konkret op til tre spor:

- **Spor 1:** Formålet med spor 1 er at understøtte, at stat, kommuner og skoler kan gøre brug af den bedst tilgængelige viden. Det skal ske ved at udarbejde viden og praksisrettede redskaber og indsatser, der kan bidrage til at styrke undervisningen af og støtten til elever og unge med særlige behov, herunder i sammenhæng til hjem og fritidsliv. Produkterne i spor 1 skal bidrage til opfølgningen på evaluering af inkluderende læringsmiljøer og specialpædagogisk bistand i folkeskolen.
- **Spor 2:** Formålet med spor 2 er at udarbejde viden om, hvordan elever med særlige behov mødes af viden og kompetencer via forskellige organiseringsformer, herunder mellemformer, styringsformer, kapacitetsopbygning, vidensinfrastrukturer samt støttesystemer. Sporet skal også afdække, hvordan den samlede tilbudsvifte kan imødekomme elevernes/de unges forskellige særlige behov samt afdække og analysere kommunernes visitationsprocesser, ressourceanvendelse og geografiske udfordringer. Arbejdet skal tage udgangspunkt i eksisterende viden på området.
- **Spor 3:** Formålet med spor 3 er at undersøge udfordringer og muligheder i eksisterende lovgivning, kommunale aftaler, tilbudsvifte på tværs af kommuner samt den nationale understøttelse og tilsyn. Der skal endvidere ses på behovet for særligt specialiserede tilbud, herunder hvorvidt de mest specialiserede tilbud på grundskoleområdet og STU samt visitationen til dem er placeret på et hensigtsmæssigt forvaltningsniveau.

Gennemgående i alle undersøgelser er fokus på betydningen for eleven, herunder inddragelsen af elev- og forældreperspektiv som ressource. Desuden skal undersøgelserne have et tværfagligt perspektiv/helhedsperspektiv ift. elever med særlige behov.

For spor 1 vil produkterne resultere i beskrivelser af gode eksempler mv. på undervisning, virksomme støtteformer, og tilrettelæggelsesformer for elever med særlige behov. For spor 2 og 3 vil produkterne resultere i vidensbaserede anbefalinger til skoler, kommuner og det nationale niveau. Nogle af produkterne vil blive

udviklet i partnerskaber i udvalgte kommuner. Produkterne fra de tre spor vil løbende blive offentliggjort.

Alle anbefalinger og produkter skal i udgangspunktet kunne implementeres inden for den nuværende økonomiske ramme samt kommunernes nuværende styringsansvar og muligheder for at tilrettelægge undervisningen, indsatser og tilbud på almen- og specialundervisningsområdet. De skal endvidere understøtte en bedre ressourceudnyttelse på området.

Løbende og tæt inddragelse af parter, videnspersoner og praktikere

Jf. de politiske aftaler vil der være en tæt involvering af forskere og praktikere, herunder også ledere, lærere, forældre og elever mv., i etableringen af det faglige grundlag. Det faglige grundlag vil inddrage eksisterende viden på Børne- og Undervisningsministeriets området samt VISO's erfaringer med det sociale område og specialundervisningsområdet. Etableringen af det faglige grundlag skal ske i sammenhæng med øvrige initiativer på området og erfaringer fra det igangværende arbejde med at etablere specialeplanlægning på det specialiserede socialområde.

Organisering

Der nedsættes en tværministeriel styregruppe i Børne- og Undervisningsministeriet, hvor Social-, Bolig- og Ældreministeriet og Finansministeriet deltager, jf. aftale *om at styrke undervisningen for anbragte og udsatte børn og unge*. Aftalepartierne bag aftalen orienteres løbende om fremdriften. Det samme gælder aftalepartierne bag aftale *om flere rettigheder og bedre tilrettelæggelse af STU*.

Der etableres en faglig enhed for inklusion og specialundervisning i Børne- og Undervisningsministeriet til at gennemføre de tre spor. Der etableres en følgegruppe på grundskoleområdet med parterne i Sammen om Skolen samt Danske Handicaporganisationer, der skal følge og give sparring til etableringen af det faglige grundlag frem mod 2025. Der etableres ligeledes en følgegruppe på ungdomsuddannelsesområdet. Den faglige enhed skal samtidig sikre en tæt inddragelse af parter, interessenter, forskere og praktikere på de relevante uddannelsesområder jf. aftale *om at styrke undervisningen for anbragte og udsatte børn og unge*.

Proces

Det faglige grundlag vil blive påbegyndt foråret 2023 og forventes færdigt i 2025.

Der kan efter godkendelse af styregruppen og børne- og undervisningsministeren ske offentliggørelse af undersøgelser, analyser og resultater. Aftalekredsene informeres om fremdrift og offentliggørelser og vil mødes om det faglige grundlag, når dette foreligger.